Yaşlılar üçün bələdçi

DMANiSi BƏLƏDiYYƏSi

Gürcüstan Sosial İşçilər Assosiasiyası

Qeyd olunan sənəd "Dəstək evi-Gürcüstan və Bosniya-Hersoqovinada uzunömürlülərin ləyaqətli həyatları üçün" layihə çərçivəsində yaradıldı.

Proqramın məqsədi yaşlılar üçün evlərdə baxıcı xidmətlərinin əlçatımlılığını dörd bələdiyyədə dəstəkləmək (ikisi Gürcüstanda ikisi isə Bosniya-Herosoqovinada) və yaşlıların ictimaiyyətdəki vəziyyətlərini yaxşılaşdıran və hüquqlarının realizəsini təmin edən inklüziv sosial siyasət çərçivəsini yaratmağa töhfə verməkdir.

Layihə Avstriya İnkişaf Agentliyi, Avstriya İnkişaf Əməkdaşlığının əməliyyat idarəsinin maliyyələşdirilməsi ilə həyata keçirilir. Layihənin rəhbəri Hilfswerk International-dır (www.hilfswerk.at/international/en) tərəfdaşları isə Hilfswerk International-nin Sarayevo ofisi və Bosniya-Hersoqovinada „HAJDE Yardım və İnkişaf Assosiasiyasıdır, Gürcüstanda isə "Tanxmoba" Məcburi Köçkün Qadınlar Assosiasiyası, "Gürcüstan Sosial İçilər Assosiasiyası", "Gürcüstan Strateji araşdırmalar və İnkişaf Mərkəzi"-dir.

"Dəstək evi-Gürcüstan və Bosniya-Hersoqovinada uzunömürlülərin ləyaqətli həyatları üçün" layihəsinin gürcü tərəfdaşlarının əlaqə məlumatları:

HILFSWERK GEORGIA

Layihənin yerli əməkdaşı – Manana Laqazidze
Tel.: 595 04 65 12
El. poçt: lagazidzem@gmail.com
Vebsəhifə: www.hilfswerk.at/international/en

"TANXMOBA" MƏCBURI KÖÇKÜN QADİNLAR ASSOSİASİYASİ

Sədr: Yulia Xaraşvili
Tel.: 591 11 60 20; 599 57 07 98
El. Poçt: julia.kharashvili@yahoo.com
Ünv.: Tamar Mepe Xiy. 20
Vebsəhifə: www.idpwa.org

GÜRCÜSTAN SOSİAL İŞÇİLƏR ASSOSİASİYASİ

Tel.: 032 239 00 71
Ünv.: Al. Kazbeqi xiyabanı 44
Vebsəhifə: www.gasw.org

GÜRCÜSTAN STRATEJİ ARAŞDİRMALARİ VƏ İNKİŞAF MƏRKƏZİ

Tel.: 032 239 90 18
Ünv.: Delisi 1-ci döngə 5a.
Vebsəhifə: www.csrdg.ge

Tbilisi, 2023

Mündəricat

Giriş 5

Psixo-Sosial inkişaf konsepsiyası, aktiv qocalmanın təsviri 6

Metodologiya 8

Dmanisi bələdiyyəsi haqqında informasiya 9

Dmanisi bələdiyyəsinin yerli özünüidarəetməsi proqramları 11

- Səhiyyə proqramları 11
- Sosial proqramlar 13

Mərkəzi hökumətin ərazi vahidlikləri 15

- Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi 15
- İHHŞ Sosial Xidmətlər Agentliyi 16
- İHHŞ – İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardım üzrə Dövlət Fondu 17

Abxaziya Muxtar Respublikası Hökuməti 20

Ədliyyə Nazirliyi 22

- Dmanisi Ədliyyə Ev 22
- İHHŞ „Milli İctimai Reyestr Agentliyi" 22
- İHHŞ „ Gürcüstan Milli Arixivində" 23
- İHHŞ „Cinayətin qarşısını almaq, Azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası və Probasiya Milli Agentliyində" 23
- Xüsusi penitensiyar xidmətinin məlumatına əsasən 23

QHT-lər və onların proqramları 24

Yüksəkdağlıq bölgə statusu 28

- Yüksəkdağlıq yaşayış məntəqəsində sosial güzəştlər 29
- Dmanisi yüksəkdağlıq bölgələrinin siyahısı 30

Yerli xəstəxanalar ve Mədəni-Maarifləndirici proqramları haqqında məlumat 32

- Xəstəxanalar 32
- Muzeylər 33
- Dmanisi bələdiyyəsi teatrları, kinoları, mədəniyyət mərkəzləri 33
- Dmanisi bələdiyyəsi kitabxanaları ve mədəni tədbirlər 35

Yerli nəqliyyat vasitəsi haqqında məlumat 36

COVID-19-la bağlı məsələlər: simptomlar, prevensiya, qaynar xətt 36

Kovid -19 qarşı vaksinasiya 39

Ölkədə fəaliyyət göstərən qaynar xətlər 41

Yaşlıların hüquqlarını qorumaq 42

Gender və yaşlılıq 43

Ödənişsiz hüquqi məsləhət və xidmət 44

Bələdçinin əlavəsi 45

Giriş

Qarşıdakı sənədin məqsədi Dmanisi bələdiyyəsində yaşayan yaşlılar üçün bir xidmət xəritəsi yaratmaqdır. Bunun sayəsində yaşlılar və onların baxıcısı olan şəxslər, mütəxəssislər yaşlıları dəstəkləyən xidmətləri bir məkanda görə və yaşıların hüquqları ilə bağlı məlumatı ala biləcəklər. Sənədin hədəf qrupunu yaşlılar, onların ailə üzvləri, qayğıkeşləri, baxıcıları, yaşlılar məsələləri üzərində işləyən şəxslər və birbaşa onlarla işləyən mütəxəssislər təşkil edirlər.

Sənəd müxtəlif hökumət və QHT xidmətlərinin məzmununu və xidmətlərə qoşulmaq meyarlarını qısaca təsvir edir. Məsələn, səhiyyə və sosial xidmətlər, mədəni və sağaldıcı xidmətlər haqqında, habelə tibbi müəssisələr, apteklər (əczaçılar), Kovid-19 pandemiyasının qarşısını almaq tədbirləri barədə məlumatları; bununla belə, sənəddə yaşlıların hüquqları və hüquqmüdafiəçi təşkilatları və s. haqqında məlumat da qısaca təqdim edilmişdir.

Niyəytimiz qarşıdakı sənədin vasitəsi ilə yaşlıların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış məlumat sənə-dindən istifadə praktikasını yaratmaqdır. Sənəd bölgənin xüsusiyyətlərinə yönələcək, sadə şəkildə izah ediləcək, asand oxunacaq, müxtəlif ehtiyacları olan şəxslərə uyğunlaşdırılacaqdır. Sənədin məqsədi xidmətin bütün detallarını təsvir etmək deyildir. Hesab edirik ki, detallar barədə məlumatı yaşlılara sosial işçilər, Merin səalhiyyətli nümayəndələri, həkimlər və mütəxəssislər seçdikləri xidmətlərə uyğun olaraq verəcəklər (və ya seçməkdə kömək edəcəklər). Bununla belə, qeyd olunan sənəddən istifadə etmək yaşlılar hüquqlarının advokatlaşdırılması istiqamətində də mümkündür.

Sənəd layihəyə qoşulmuş yaşlılara, yaşlılar məsələləri üzrə işləyən mütəxəssislərə, könüllülərə və xidmət çatdıran təşkilatlara hesablanıb.

Psixo-Sosial inkişaf konsepsiyası, aktiv qocalmanın təsviri

Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin[1], 2023-cü ilin 1 yanvar verilmişləri ilə Gürcüstan əhalisi 3 736 357 nəfərdən ibarətdir. Ölkə miqyasında 60+ əhalinin sayı isə 830 275 nəfərdir, o cümlədən qadınların sayı 502 610, kişilərin isə 327 665. Gürcüstan Statistik Milli Agentliyinin 2023-cü ilin verilmişləri ilə 65 və daha yaşlı əhalinin payı ümumi əhalinin 15,6%-dir.

Yaşlanmaq uzunmüddətli və fasiləsiz bir prosesdir, insanın dərhal yaşlanmasını hiss edəcək an yoxdur. İctimaiyyətdə yaşlılara qarşı müəyyən münasibətlər və stereotiplər mövcuddur.

Mənfi stereotip ifadələrindən biri də yaşlı insanlara qarşı bəslənən xüsusi münasibət yəni "Eycizmdir" (ageism). Eycizm yaşlılara qarşı ayrı-seçkilik deməkdir və o, onların imkanlarının məhdudlaşdırılmasını və təcridini nəzərdə tutur.

Yaşlanmaq bio-psixo-sosial bir prosesdir, beləki bu yaşlanmaqla birlikdə mütləq fiziki və ya psixi sağlamlıq problemlərini nəzərdə tutmur. Təbiidir ki, yaşın artması ilə birlikdə bioloji proseslər də dəyişir, dəri qocalır, orqanlar işləməli olduqları kimi işləmirlər, lakin bu da fərdidir, belə ki insanın ehtiyacları da fərdidir.

Beləliklə, eycizm məhz elə həmin fərdiliyi nəzərə almayaraq bizə ümumi, insanlara qarşı mühakiməedici baxışı təklif edir. Bu isə insan hüquqlarının birmənalı şəkildə pozulması deməkdir. Yaşlılıq əkilən nəticələri biçmək dövrüdür, lakin hələ də son demək deyildir.

Dünyada və Gürcüstanda yaşlı insanların aktiv olduğuna, var-dövlət yaratdığına, lider, ölkə lideri, müəllim olduğuna, torpaq üzərində işləməsinə, sosial cəhətdən fəallığına dair və s. çox nümunə mövcuddur. Bütün bu sadalananlar isə həmin insanın öz arzusu ilə baş verir.

İnsanların ehtiyaclarını üç hissəyə ayıra bilərik: bioloji, psixoloji və sosial. Hər kəsə, uşaqlıqdan yaşlılar hesaba alınmaqla bu üç sahədə təmin edilmək lazımdır. Məsələn, sağlam (bioloji), həyat problemlərinin psixoloji cəhətdən öhdəsindən gəlmək imkanı və problemlərə qarşı davamiyyəti olmalıdır (psixoloji); təhsil almaq, işləmək, sosial cəhətdən aktiv olmaq imkanı da olmalıdı. Bütün bu sadalananlar insanda bio-psixo-sosial tarazlılıq yaradır. Xidmətlər də qeyd olunan yanaşmanı nəzərə almalıdır. Məsələn, yaşlıların xid-

---

[1]Gürcüstan Statistika Milli Xidməti (Sakstat) - https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/41/mosakhleoba

mətləri yalnız dərmanları çatdırmağı nəzərdə tutmamalı və lazım gəldikdə: ehtiyaca görə psixoloq xidmətini, işlə təminə dəstəyi, sosial aktivliklərini dəstəkləməyi və s-nı əhatə etməlidir Yaşlının müvafiq dəstəyi olduqda, o daha da fəallaşır və ictimai fəaliyyətə qoşulur. Lakin, bu yalnız sosial siyasəti dəstəkləməklə mümkündür.

Gündəlik bazis ehtiyaclarını təmin etməyə yönəlmiş yaşlının öz həyatının əhəmiyyətli cəhətləri haqqında düşünməyə və qayğısına qalmağa ola bilsin ki, vaxtı çatmasın. Lakin, insanın xidmətlərə cəlb edilməsini bir çox hallarda məlumatın əlçatımlılığı da müəyyənləşdirir. Hər bir yaşlının xidmətlər haqqındakı məlumata, özü üçün əlverişli və xüsusi ehtiyaclarını nəzərə alaraq əlinin çatması, olduqca əhəmiyyətlidir. Yaşlılar məsələləri üzərində işləyən mütəxəssisin müvafiq bacarıq və biliklə təchiz olunması olduqca əhəmiyyətlidir. Bundan irəli gələrək, qeyd olunan sənəd yaşlıların fərdi ehtiyaclarına görə xidmətlər haqqındakı məlumata əlçatımlılığı təmin edir.

Burdaca qeyd etmək lazımdır ki, yaşlılar icmasının özü də fəal olmalı, Dövlətə dəyişikliklər üçün müraciət etməli, xidmətlərin inkişafını və mövcud xidmətlərdə ehtiyaclara görə dəyişikliklər aparılmasını tələb edməlidir. Yaşlılar buna öz gücləri və ya sosial işçilərin köməyilə nail olmalıdırlar.

Bunun üçün, qarşıdakı sənəddə bir tərəfdən yaşlılar (60+) üçün Dmanisidə fəaliyyət göstərən səhiyyə, sosial və digər proqramlar haqqında məlumatı yerləşdirməyi, ikinci tərəfdən isə yaşlılara müxtəlif xidmətlərə qoşulmaq imkanları haqqında məlumatlı olmalarında kömək etmək üçün informasiya ötürməyi qərara aldıq.

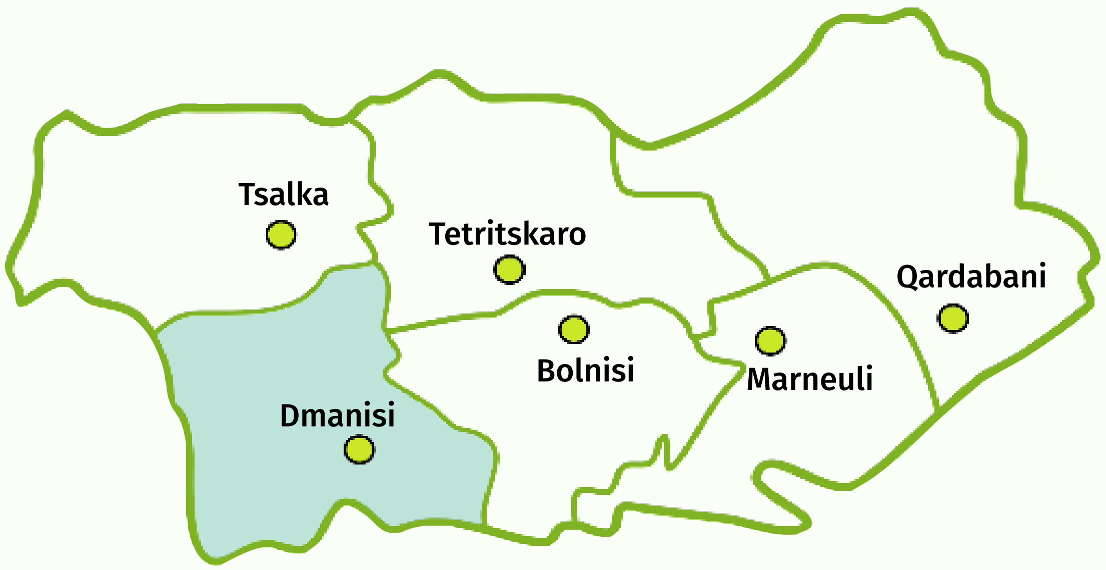

Metodologiya

2023-cü ildə Dmanisi bələdiyyəsi, Dövlət proqramları və yaşlılara müxtəlif xidmətlər təklif edən QHT-lər, habelə yerli, tibb müəssisəsi, hüquq müdafiə təşkilatları, Kovid-19-la bağlı qabaqlayıcı tədbirlər, yerli nəqliyyat vasitələri, mədəni tədbirlər və s. haqqında informasiya əldə edilərək təhlil edilmişdir. Aşağıda, Dmanisi bələdiyyəsinin proqramları haqqında istifadə edilən informasiya layihə çərçivəsində aparılan xidmətlərin və resursların araşdırılmasına söykənir (araşdırma çərçivəsində bələdiyyədən proqram haqqında müzakirə olunmuş informasiya tələb edildi). Bununla belə, Dmanisi meriyasının veb-səhifəsindən[2] və 2023-cü ilin “Dmanisi bələdiyyəsinin 2023-cü il büdcəsinin təsdiqi haqqında[3]“ qərarından istifadə edildi.

O ki qaldı, Dövlət proqramları haqqında məlumata, o, 2023-cü ilin mart-aprel ayında bu kimi Dövlət orqanlarından tələb edilən məlumata söykənir: Gürcüstan İşğal altında qalan Ərazilərdən, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyindən, Sosial Xidmətlər Agentliyindən, Abxaziya Muxtar Respublikası Hökumətindən, Ədliyyə Nazirliyindən.

Əməkdaşlıq etdikləri QHT xidmətləri ilə bağlı məlumat bir tərəfdən bələdiyyə tərəfindən verilib və ikinci tərəfdən isə vəsaiti kamil surətdə işləmək üçün əlavə olaraq telefon sorğusu aparıldı.

Nəhayət, xəstəxanalar, mədəniyyət müəssisələri və tədbirlər, nəqliyyat vasitəsi və COVİD-19 haqqında informasiya sənədə rəsmi açıqlamalardan, veb-səhifələrdən və 2023-cü ilin aprel ayında yenilənən telefon sorğusundan daxil edilmişdir.

---

[2]Dmanisi bələdiyyəsi meriyasının rəsmi veb-səhifəsi - https://www.dmanisi.gov.ge/
[3]Dmanisi bələdiyyəsinin 2023-cü il büdcəsinin təsdiqi haqqında. http://dmanisi.gov.ge/sasargeblo-informacia1/socialuri-programebi

Dmanisi bələdiyyəsi haqqında informasiya

Dmanisi bələdiyyəsinin, inzibati-ərazi vahidliyi Şərqi Gürcüstanda, Kvemo kartlinin qərbində yerləşir. Şimaldan Tsalka, şərqdən -Tetritsğaro və Bolnisi, qərbdən – Ninotsminda bələdiyyələrilə həmsərhəddir, cənubdan isə Ermənistan. Ərazisi 1198,8 km²-dır. İnzibati mərkəzi – Dmanisi şəhəridir. Dmanisi bələdiyyəsində bir şəhər və 59 kənd var. Dmanisi bələdiyyəsi dəniz səviyyəsindən 720-3100 metr yüksəklikdə yerləşir[4].

Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin 2014-cü il ümumi qeydiyyatı[5] verilmişlərinə əsasən, bələdiyyə əhalisi 19 141 min nəfərdən ibarətdir. Burdan yaşlıların sayı (60+) 4,234 min (1 783 kişi, 2 451 qadın) nəfərdir ki, onlardan 487 mini (2 208 kişi və 279 qadın) Dmanisi şəhərində yaşayır və 3 747 min (1 575 kişi və 2 172 qadın) yaşlı isə kənddə.

Bələdiyyə qamqeobasının 2013-cü ilin verilmişlərinə görə,[6] əhalinin etnik bölgüsü bu kimidir: bələdiyyədə yaşayanların əksəriyyəti etnik azərbaycanlıdır (65,37%), gürcülər əhalinin 32,16%-nı təşkil edirlər, yerdə qalan əhali isə: erməni, rus, yunan və başqa millətlərdəndirlər – 2,47%. Dmanisililərin böyük hissəsi etnik azərbaycanlı müsəlmandır, sonra provoslav əhali gəlir, yerdə qalanları isə Qriqoriyandır.

Dmanisi bələdiyyəsi Meriyasının əlaqə məlumatı

Ünvan: Tsminda Nino küçəsi №41
Tel: (0360) 22 24 64
El-poçt: dmanisi.mun@dmanisi.gov.ge
Veb-səhifə: https://www.dmanisi.gov.ge/

Səhiyyə və Sosial Müdafiə Xidmətinin rəhbəri

Meqi Ediberdize
Tel: 599 85 66 90
El-poçt: m.ediberidze@gmail.com

[4] Dmanisi bələdiyyəsinin veb-səhifəsi http://www.dmanisi.gov.ge/
[5] Gürcüstan Milli Statistika Agentliyi-https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/41/mosakhleoba
[6] Dmanisi bələdiyyəsinin inkişaf planı 2013. http://www.dmanisi.gov.ge/strategiuli-ganvitarebis-gegma

İNZİBATİ VAHİDLİKLƏRDƏ MERİYA NÜMAYƏNDƏLƏRİ

Dmanisi bələdiyyəsinin inzibati vahidliklərində nümayəndələrin Koordinasiya şöbəsinin, ikinci dərəcəli struktur vahidliyinin rəis əvəzi- Badri Subari. Tel: 599 85 67 67

Nümayəndə	İnzibati vahidlik	Əlaqə məlumatı
Badri Subari	Dmanisi ş. Ts. Nino k.41	599 85 67 67
Rafael İskəndərov	Hamamlı	595 85 85 15
Spartak Mucirişvili	Qomareti	599 54 15 61
Elmar Məmmədov	İpnari- İqnari kəndi	577 79 15 32
Kamran Xıdırov	Oruzman- Oruzman kəndi	591 01 99 03
Emzar Petriaşvili	Sakire	599 85 67 18
Beka Martiaşvili	Didi dmanisi -Didi dmanisi kəndi	557 39 67 05
Əlibəy Qasanov	Yırğançay- Yırğançay kəndi	599 85 67 08
Hamlet Aslanişvili	Maşavera – Maşavera kəndi	555 71 71 57
Davit Dautaşvili	Qantiadi – Qantiadi kəndi	595 09 89 87
Kamran Məmmədov	Qızılkilsə - Qızılkilsə kəndi	579 04 56 75
Omar Qoqoçuri	Sarkineti – Sarkineti kəndi	599 80 38 60
Besik Aduaşvili	Ququti- Ququti kəndi	599 44 83 65
Zülfüqar Mikaylov	Qarabulaq – Zemo qarabulaq kəndi	591 01 99 05
Avtandil Okmelaşvili	Dmanisi icması – Dmanisi şəhəri. M. Kostava küçəsi 4	599 85 67 32
Vidadi Abdullayev	Kəmərli – Kəmərli kəndi	599 23 66 25

Qeyd: Dmanisi bələdiyyəsinin veb-səhifəsində Meriyanın tabeçiliyində olan xidmətlər rəhbərləri haqqında əlaqə məlumatlar yerləşdirilmişdir[7].

[7]Dmanisi bələdiyyəsi xidmətlər rəhbərlərinin əlaqə məlumatı - https://dmanisi.gov.ge/meria/samsaxurebi

Dmanisi bələdiyyəsinin yerli özünüidarəetməsi proqramları

Aşağıda Dmanisi Meriyasının bələdiyyə proqramları müzakirə edilmişdir. Təqdim edilən proqramlar həm səhiyyə, həm də sosial xarakterlidir. Həmin proqramlar hər il yenilənir, təkmilləşdirilir və ya dəyişdirilir. Proqramla faydalanmaq istəyənlər və proqramla nəzərdə tutulmuş meyarları təmin edənlər Dmanisi bədəliyyəsinə müraciət etməlidir. Aşağıda təqdim edilmiş səhiyyə və sosial proqramlar 2023-cü ilindir. Benefisiyarlar ondan 2023-cü ilin dekabr hesaba alınmaqla, bir dəfəlik istifadə edə bilərlər. Aşağıda yalnız o bələdiyyə və dövlət proqramları təqdim edilib, hansıların hədəf qrupu və ya hədəf qruplarından birini yaşlılar təşkil edir (60+).

Səhiyyə proqramları

Dializə ehtiyacları olan şəxslərin yardımı üzrə 2023-cü ilin bələdiyyə proqramı - dializə ehtiyacı olan şəxslərin sağlamlıq vəziyyətlərini yaxşılaşdırmağı dəstəkləmək və maddi yardım göstərmək.

Proqramdan istifadə edənlər

- Dmanisi bələdiyyəsində qeydiyyatdan keçmiş dializə ehtiyacı olan şəxslər.
- Bu proqramdan istifadə edən proqramla nəzərdə tutulmuş yardımı maliyyə şəklində hər ay 200 (ikiyüz) lari miqdarında alır.

Bir dəfəlik maliyyə yardımının 2023-cü il bələdiyyə proqramı - xərçəng, hepatit, xroniki ürək çatışmazlığı, parkinson, psoriaz, astma və başqa xroniki xəstəlikləri olan şəxslər və benefisiyarların o kateqoriyasını maliyyələşdirmək, hansılar ki sosial cəhətdən müdafiə edilməyən ailələrin vahid bazasında qeydiyyatdan keçməyiblər, lakin müvafiq inzibati vahidliyin nümayəndəsinin məlumatına görə ailə iqtisadi cəhətdən əziyyət çəkməkdədir.

Proqramdan istifadə edənlər:

- Dmanisi bələdiyyəsində xərçənglə, hepatitlə, xroniki ürək çatışmazlığı ilə, parkinsonla, psoriozla, astma ilə, başqa xroniki, aktual xəstəliklərlə qeydiyyatdan keçmiş şəxslər;
- İfrat dərəcə ehtiyac içində yaşayan şəxslər ki, onların sosial vəziyyəti Meriya nümayəndələrindən alınan məlumata söykənərək yoxlanılır və maliyyələşdirmə haqqında qərarı Dmanisi bələdiyyəsi Meri qəbul edir.

Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan əhalinin tibbi stasionar, ambulatoriya, fiziki terapiya və reabilitasiya yardımı üzrə 2023-cü ilin bələdiyyə proqramı- ümumi sağlamlıq Dövlət proqramları ilə birlikdə əhalinin səhhətini yaxşılaşdırmağa dəstək.

Proqramdan istifadə edənlər

- Dmanisi bələdiyyəsində "Sosial cəhətdən müdafiə olunmamış ailələrin vahid verilmişlər bazasında" qeydiyyatdan keçmiş, 100 000 xalı olan ailələr.
- Ayrıca hallarda Dmanisi bələdiyyəsi Meri müvafiq fərdi inzibati-hüquqi akt çıxarmaqla şəxsə proqramdan istifadə etmək hüququnu verməkdə səlahiyyətlidir;
- Yerlərini məcburi şəkildə dəyişmiş şəxslər və onların ailə üzvləri;
- Sağlamlıq imkanlarının kəskin və əhəmiyyətli dərəcədə müşahidə olunan şəxslər;
- Bədxassəli xəstəliyi olan şəxslər (ehtiyaca görə);
- Hepatitlə xəstələnmiş şəxslər (ehtiyaca görə).

Vətəndaşları dərmanlar və analiz etmək üçün lazım olan texnika ilə təchiz etmək proqramı

Proqramdan istifadə edənlər

Dmanisi bələdiyyəsində xərçəngi, hepatiti, xroniki ürək çatışmazlığı, parkinsonu, psoriozu, astması, başqa xroniki, aktual xəstəlikləri olan və sosial cəhətdən müdafiə edilməyən şəxslər (reytinq xallarının 100 000-ni keçməyənlər)

Sağlamlıq imkanları məhdud və görmək qabiliyyətləri olmayan şəxslərin yardımı - sağlamlıq vəziyyətlərini yaxşılaşdırmanı dəstəkləmək və maddi yardım göstərmək.

Proqramdan istifadə edənlər

- Dmanisi bələdiyyəsində qeydiyyatdan keçmiş sağlamlıq imkanları kəskin şəkildə müşahidə edilən və görmək qabiliyyətləri olmayan şəxslər.

Sosial proqramlar

Qış mövsumunun gəlişi ilə bağlı yanacaqla (odun və bio yanacaq "briketlər") təchizat üzrə 2023-cü il bələdiyyə proqramı

Proqramdan istifadə edənlər

- Proqram çərçivəsində ildə bir dəfə bələdiyyədə qeydiyyatdan keçmiş tənha 60 yaşı ötmüş məcburi köçkünlərin saxlayanlarını itirmiş ailələrə, məcburi köçkünlərə, sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin ailələrinə qışın gəlişi ilə birlikdə, isitmə məqsədilə, bələdiyyədən yardım qismində odun/briket və ya başqa materyal verilir.
- Ayrıca halda Merin qərarı ilə müəyyənləşdirilmiş şəxslər.

Nəqliyyat vasitələrilə xidmət göstərmək üzrə 2023-cü il Bələdiyyə proqramı

Proqramdan istifadə edənlər

- Dmanisi bələsidyyəsində qeydiyyatdan keçmiş tələbələr
- Dmanisi bələdiyyəsində qeydiyyatdan keçmiş görmə qabiliyyəti olmayanlar, onları müşaiyət edən şəxlərlə birlikdə
- Dmanisi bələdiyyəsində qeydiyyatdan keçəmn veteranlar (Kod – 100, 111, 112, 113, 200, 300, 311, 312, 313, 500, 501, 800)
- Dializə ehtiyacı olan şəxslər (Dmanisi blədiyyəsinin "Dializə ehtiyacları olan şəxslərə 2022-ci il bələdiyyə proqramından" istifadə edənlər).

Nəqliyyat vasitəsinin hərəkət istiqaməti

İstiqamət	Hərəkət günləri	Hərəkət vaxtı	Bazar	Hərəkət vaxtı
Dmanisi- Tbilisi	Bazarertəsi – Cümə	9:00	Dmanisi- Tbilisi	17:00
Tbilisi-Dmanisi		15:00		
Bələdiyyə daxili yolçuluq üçün				
Patara dmanisi kəndi – Dmanisi şəhəri	İş günləri			
Dmanisi şəhəri – Patara dmanisi kəndi				
Qomareti kəndi – Dmanisi şəhəri				
Dmanisi şəhəri – Dmanisi kəndi				

Qeyri-kommersiyal Hüquqlu Hüquqi Şəxs „Dmanisi satnoebis saxli (qocalar evi) – gündəlik üç komponentli, birdəfəlik yeməklə təmin (arzu edildiyi təqdirdə mənzilə aparmaq icazəsilə); Benefisiyarlarla ildə dörd dəfə hədiyyə səbətləri verilir; ayda bir dəfə Qeyri-kommersiyal Hüquqlu Hüquqi Şəxs “Satnoebis saxli“ administrasiyası çay və qəhvə axşamı təşkil edir və qocaları şirniyyatla qonaqlayır.

Proqramdan istifadə edənlər

- Dmanisi bələdiyyəsi ərazisində yaşayan sosial cəhətdən müdafiə olunmayan əhali;
- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxslər;
- Tənha təqaüdçülər (pensiyonerlər).

Abxaziya müharibəsində xəsarət alıb sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxslərə Abxaziyanın süqutu günü ilə bağlı (27 sentyabr) və 2-ci Dünya Müharibəsi veteranlarına birdəfəlik maliyyə yardımı.

Proqramdan istifadə edənlər

- Abxaziya müharibəsi iştirakçıları
- 2-ci Dünya Müharəbəsi veteranları

Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi

Ünvan: Tbilisi, Ak. Tsereteli xiyabanı. 144
Tel.: (032) 2 51 00 26
Qaynar xətt: 15 05
El-poçt: info@moh.gov.ge
Veb-səhifə: www.moh.gov.ge

Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi 60 yaşdan yuxarı şəxslərə stasionar və ambulatoriya tibbi xidmətlərin xərclərini qarşılamağı təklif edir. Dövlətin aşağıda sadalanan səhiyyə proqramlarına müraciət edə bilərsiniz:

- Ümumsəhiyyə Dövlət Proqramı;
- C hepatiti idarəsi üzrə Dövlət proqramı;
- Xəstəlikləri erkən mərhələdə aşkarlamaq və skrininq;
- İmmunizasiya;
- Epidnəzarət proqramı;
- Təhlükəsiz qan;
- Vərəm xəstəliyini idarə etmək;
- AİV inveksiyası/QİÇS-in idarəsi;
- Sağlamlığa dəstək proqramı;
- Psixi sağlamlıq;
- Diabetin idarəsi;
- Dializ və böyrəyin köçürülməsi;
- İnkurabeliv pasientlərin paliativ təchizatı;
- İlkin və təxirəsalınmaz tibbi yardımın təmini;

- Referal xidmət;
- Xroniki xəstəliklərin müalicə medikamentləri ilə təchizi;
- Yeni korona virus xəstəliyi COVID 19-un idarəsi;

İHHŞ Sosial Xidmətlər Agentliyi

Ünvan: Dmanisi şəhəri, Tsminda Nino küçəsi. 41;
Tel: (0 360) 22 19 60;
Qaynar xətt: 1505
El. poçt: info@ssa.gov.ge

İHHŞ Sosial Xidmət Agentliyinə aşağıda sadalanan sosial müdafiə proqramlarına ehtiyacınız olduqda müraciət edə bilərsiniz:

- Dövlət təqaüdü (pensiyası);
- Pul Sosial yardımı;
- Məişət subsidiyası;
- Sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxslər üçün sosial paket;
- Müharibə iştirakçılarının reabilitasiyasını dəstəkləyən yarımproqram;
- İcma təşkilatlarında xidmətlərlə təmin etmə yarımproqramı;
- Yardımçı vasiətlərlə təmin etmə yarımproqramının əsalarla, görmə qabiliyyətləri olmayanlar çubuğu ilə və hərəkət etmək çərçivələrilə təmin etmə komponenti;
- Köməkçi vasitələrlə təminetmə yarımproqramını dinləmə cihazları ilə təminetmə komponenti.

İHHŞ – İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardım üzrə Dövlət Fondu

Ünvan: Dmanisi şəhəri, Tsminda Nino №41
Qaynar xətt : 116006
Tel.: + (995 32) 2 39 53 11
El-poçt: infocareagency@moh.gov.ge
Veb-səhifə: www.atipfund.gov.ge

ATIPfund GEORGIA

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდი

İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardımı üzrə Dövlət Fondu zorakılığa məruz qalanları müdafiə və yardım edən proqramı həyata keçirir. Proqram çərçivəsində Gürcüstan miqyasında 116 006 qaynar xətt fəaliyyət göstərir.

Qaynar xətdən ailə zorakılığına məruz qalan qadınlar, yaşlılar, uşaqlar, fiziki (döymək, işgəncə,fiziki təhqirə, sağlamlığa xəsarət yetirmək...), pisixi (təhqir, şantaj, alçaltmaq, təhdid...), cinsi (cinsi əlaqə və ya cinsi xarakterli zorakılıqla törədilən başqa rəftar...), iqtisadi (qida, evdən istifadə etmə, əmək hüququ və şərikli mülkiyyətdən istifadə etməyi məhdudlaşdırmaq...) zorakılıq və təkzibə (valideynin/qanuni təmsilçi tərəfindən uşağın fiziki, psixoloji ehtiyaclarını təmin etməmək, təhlükədən qorumamaq...) məruz qaldıqda istifadə edə bilərsiniz. Beləliklə, ailədə zorakılıq ailənin bir üzvü tərəfindən ikincisinin hüquqlarını və azalıqlarını pozmağı nəzərdə tutur.

Ailədə zorakılıq qurbanı kimi kim hesab olunur?

Qurban kimi qadın, habelə konstitusiya hüquqlarının və azadlıqlarının təkzib edildiyi və/ya fiziki, psixoloji, iqtisadi və ya cinsi zorakılığa məruz qalan istənilən ailə üzvü hesab edilir. Qurban statusunu Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq xidməti, məhkəmə orqanı və/ya gender bərabərliyi, qadınlara qarşı zorakılıq və ailədə zorakılıq məsələləri üzərində işləyən idarələrarası komissiyası yanında mövcud olan qadınlara qarşı zorakılıq və ya ailədə zorakılıq qurbanı statusunu müəyyənləşdirən qrup verir. (Sonradan – Qurbanı identifikasiya edən qrup) .[8]

Fond ailədə zorakılığa məruz qalan şəxslərə sığıncaq və ya böhran mərkəzi xidməti təklif edir. Proqramla nəzərdə tutulmuş xidmət sığıncaq və ya böhran mərkəzi çərçivəsində nəzərə alınmış və bunlardan ibarətdir:

» Psixoloji- sosial yardımı/reabilitasiya;

» Tibbi xidmətin təşkil etmək/qəbul etmək;

» Hüquqi yardım (o cümlədən, məhkəmə və hüquqmühafizəçi orqanlarında təmsil olunmaqla)

» Ehtiyac olduqda tərcüməçi xidməti;

» Ailə və ictimaiyyətə reinteqrasiyaya dəstəyi və ya başqa növ xidməti;

» Müvəqqəti sutkalıq sığıncaq (yalnız qurbandan/zərərçəkəndən aısılı olan şəxslərlə birlikdə). Bu isə qida, gigiyena və ilkin istifadə vasitələrilə təmin etməni əhatə edir;

» Müvəqqəti sutkalıq böhran mərkəzi (qurban olmasına ehtimal verilən şəxsdən asılı şəxslərlə birlikdə). Bu qida, gigiyena və ilkin istifadə vasitələrilə təmin etməni əhatə edir.

[8] İHHŞ – İnsan ticarəti (Trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardımı üzrə Dövlət Fondu. Zorakılıq qurbanlarını müdafiə etmək və kömək əli uzatmaq. http://atipfund.gov.ge/geo/static/9

Yaşlılar pansionatı

Yaşlılar pansionatına yaşlı, (kişi 65 yaşdan, qadın 60 yaşdan), habelə Sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxs 60 yaşdan qəbul edilir. Psixi pozuntuları olan şəxslər istisnadır.

Təqdim ediləsi sənədlər bunlardır: pansionata qəbul edilmək üçün sosial xidmət agentliyinə yazılı surətdə müraciət etməlisiniz.

Şəxsin yaşlılar pansionatına qəbul edilməsi haqqında qərarı bölgə şurası alır (Sosial xidmət agentliyinin, bir qəyyum və qayğı müşavirliyi orqanı kimi). Yaşlılar pansionatında şəxsin yerləşdirilməsi ilə birlikdə şura qeyd olunan şəxsin dövlətin tam maliyyələşdirilməsi, şərikli maliyyələşdirilməsi və ya maliyyələşdirmədən yerləşdirilməsi haqqında qərar verir.

Pansionata bu kimi şəxslər QƏBUL EDİLMİRLƏR:

- **Kəskin infeksiya xəstəliyi olanlar;**
- **Aktiv vərəm xəstəliyi olanlar;**
- **Aktiv sifilisləri olanlar;**
- **Yoluxucu dəri xəstəlikləri olanlar;**
- **Baş və onurğa beyninin açır yırtıqları olan;**
- **Mərkəzi sinir sisteminin ağır xəstəliyi ilə.**

Pansionatda benefisiyarlar bununla TƏMİN edilirlər:

- **Benefisiyarlara sutka rəzində xidmətlə;**
- **Gün ərzində dörd dəfə qidayla;**
- **Yaradıcılıq qabiliyyətlərini inkişaf etməklə;**
- **Sağlam həyat qaydası və praktiki məişət qabiliyyətlərini inkişaf etməklə;**
- **Pansiyonat ilkin tibbi xidməti, müalicə-reabilitasiya tədbirlərini keçirməyi və lazım gəldikdə ambulatoriya və stasionar tibbi xidməti təşkil etməyi təmin edir;**
- **Psixoloq xidməti ilə təmin edir;**
- **Benefisiyarı onun kamil surətdə inkişafı üçün lazım olan bütün tədbirlərlə təmin edir.**

Abxaziya Muxtar Respublikası Hökuməti

Tel: (+995 32) 237 61 44
Qaynar xətt: 143
Ünvan: Al. Kazbeqi xiyabanı 42, 0186, Tbilisi
El-poçt: info@abkhazia.gov.ge
Veb-səhifə: www.abkhazia.gov.ge

Abxaziya Muxtar Respublikasının Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinin fəaliyyətinin əsas istiqaməti Abxaziyadan qaçqın düşən əhali üçün Dövlət səhiyyə proqramlarından kənarda mövcud olan müalicəvi – diaqnostika xidmətlərinin ayrıca növlərinin əlçatımlılığını təmin, müxtəlif profilli hədəf proqramlarını realizə etməkdir. Qüvvədə olan proqramlar Gürcüstanın müxtəlif bölgəsində yaşayan Abxaziyadan məcburi köçkünlər üçün – yaş məhdudiyyəti olmadan imkanlar yaradır. Bura yalnız təhsili dəstəkləyən proqramlar daxil deyildir.

SƏHİYYƏ PROQRAMLARI:

- İşğal olunmuş Abxaziya ərazisindən qaçqınların ambulatoriya xidmətləri proqramı;
- İşğal olunmuş Abxaziya ərazisindən qaçqınların stasionar xidmətlər proqramı;
- Abxaziya işğal altında qalmış ərazisində fəaliyyət göstərən tibbi müəssisələrinin (o cümlədən kovid-stasionarlarının) dərmanlarla dəstək proqramı;
- İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin konsultasiya-diaqnostika xidmətinin ödənməsi proqramı;
- Ritual xidmətin ödənməsi proqramı;
- İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin reabilitasiya xidməti;
- İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində işləyən həkimlərin və orta tibbi personalın yenidən hazırlanması.

SOSİAL YARDİM PROQRAMI

- Qaçqınlara qarşı Dövlət strategiyasını həyata keçirərkən Zemo Abxaziyadan məcburi köçkünlərin sosial cəhətdən proqramı;
- Qaçqınların infrastruktur cəhətdən dəstək proqramı;

- Qaçqınların sosial cəhətdən təminetmə proqramı;
- Qaçqınları müvəqqəti evlərlə təmin etmək proqramı;
- Abxaziyadan qaçqın müharibə və hərbi qüvvələr veteranlarının dəstək proqramı;
- Sosial həmrəylik proqramı;
- Qaçqınların kompakt şəkildə yerləşmə obyektlərdə ümumi istifadə sahə mənzil sahibləri komendantıqlarına verilməsini dəstəkləyən proqram;
- Məcburi köçkünlərin hüquqi dəstək proqramı;
- „Qaçqınlar Xidməti Mərkəzlər" proqramı.

Proqramdan istifadə edən benefisiyarlar arasında 60-65 yaşdan yuxarı benefisiyarlar (təqaüdçülər) xüsusi yer tutur. Onlar proqramla nəzərə alınmış prioritetlərə məxsusdurlar.

ƏDLİYYƏ NAZİRLİYİ

Ünvan: Tbilisi, Qorqasali k. 24a
Telefon: (+995 32) 2 405 087
El-poçt: info@justice.gov.ge
Veb-səhifə: https://justice.gov.ge/

DMANİSİ ƏDLİYYƏ EVİ

Qaynar xətt: 2 405 405
Veb-səhifə: https://psh.gov.ge/main/menus/1

İHHŞ „MİLLİ İCTİMAİ REYESTR AGENTLİYİ"

İHHŞ „Milli İctimai Reyestr Agentliyi" yerli xidmətləri inkişaf etdirir. Gürcüstan Ədliyyə Nazirinin əmrilə Gürcüstanın bütün bələdiyyələrində (işğal olatında qalmış ərazilərdən və özünüidarəedən şəhərlərdən savayı) torpağın sistemli qeydiyyatı işləri aparılır. Onun çərçivəsində 2024-cü ilin sonunadək, maraqlanan şəxsin iştirakı ilə ölçülərək bütün şəxsi, dövlət və yerli özünüidarəetməyə məxsus olan torpaq sahələri mülkiyyət kimi qeydiyyatdan keçəcəkdir.

Torpağın sistemli qeydiyyatdan keçirilməsi və ünvanlanması layihəsi çərçivəsində bütün növ xidmət əhaliyə (o cümlədən yaşlı vətəndaşlara) yaşadıqları yerdə göstəriləcəkdir. Torpaq sahələrinin kadastr planlanması/ölçülməsi işlərini agentlik ödənişsiz həyata keçirəcəkdir.

İHHŞ „ GÜRCÜSTAN MİLLİ ARXİVİNDƏ”

yaş təqaüdü alanların 50% faizlik güzəştləri var. Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan, sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər, məcburi köçkünlər, hərbi əməliyyat veteranları, ikinci dünya müharibəsi veteranları və onlarla bərabər tutulan şəxslər Gürcüstan Milli Arxivinin təklif etdiyi bu kimi xidmətlərdən 100% güzəştlər istifadə edə bilərlər:

- Bəyənatçıya aid olan bütün növ sosial-hüquqi xarakterli arxiv məlumatlarından;
- Oxu zalının xidmətindən.

İHHŞ „CİNAYƏTİN QARŞISINI ALMAQ, AZADLIQDAN MƏHRUM ETMƏ İLƏ ƏLAQƏDAR OLMAYAN CƏZALARIN İCRASI VƏ PROBASİYA MİLLİ AGENTLİYİ“

İHHŞ „Cinayətin qarşısını almaq, Azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası və Probasiya Milli Agentliyində“ „Cinayətin qarşısını almaq, Azadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası qaydası və probasiya haqqında“ qanun. Əgər müttəhim yaşlıdırsa, Agentliyin rəisi ilə razılaşdırılaraq qanunla müəyyən edilmiş rejimi 3 ayda bir dəfə Probasiya bürosuna gəlməklə yüngülləşə bilər.

XÜSUSİ PENİTENSİYAR XİDMƏTİNİN MƏLUMATINA ƏSASƏN

Xüsusi penitensiyar xidmətinin məlumatına əsasən, bu günün vəziyyətilə, bütün penitesiyar müəssisəsində hadisənin idarəsi tətbiq edilmişdir. Benefisiyarların yaşı və ehtiyaclarını nəzər almaqla müxtəlif növ reabilitasiya xidmətini çatdırırlar, misal üçün:

- Peşə təhsili,
- Psixososial terapiya,
- Psixososial təlimlər,
- Mədəni,
- İdman tədbirləri,
- İşlə təmin.

Qeyd olunan reabilitasiya xidmətlərini həm yetkinlik yaşına çatmamışlar, həm də yetkinlik yaşına çatmış benefisiyarlar, o cümlədən, yaşlı müttəhimlər alırlar.

QHT-lər və onların proqramları

Dmanisi bələdiyyəsində yaşlılar məsələləri üzrə işləri, 2021-ci ildən etibarən Avstriya İnkişaf Fondu, Avstriya İnkişaf Əməkdaşlığı Əməliyyat İdarəsinin, Hilfswerk International-ın(HWI) rəhbərliyi ilə, tərəfdaş təşkilatlarla birlikdə "Tanxmoba -Məcburi Köçkün Qadınlar Assosiasiyası", "Gürcüstan Sosial İşçilər Assosiasiyası", "Gürcüstan Strateji Araşdırma və İnkişaf Mərkəzilə" evdə xidmət göstərmək servisini həyata keçirir.

Dəstək evi

Gürcüstan və Bosnia-Hersoqovinada uzunömürlülərin ləyaqətli yaşamaları üçün xidmətlər lahiyəsi

Layihənin məqsədi yaşlılar üçün onlara gərək olan xidmətləri əlçatımlı etmək, onların hüquqlarını müdafiə etmək və bu yolla onların qocalığını ləyaqətli şəkildə təmin etməkdir. Dəstək evləri Qoridə və Dmanisidə yaşlılara xidmət edən müəssisələrdir.

Dəstək evləri yaşılara və onların ailə üzvlərinə bunları təklif edir:

- Sağlam qocalmaq tədbirləri (Gün mərkəzlərinin xidməti)- 2021-ci ilin payızından etibarən;
- Evdə baxmaq xidməti - 2021-ci ilin iyunundan. Dəstək evi yaşlıya evdə baxmaq xidmətini mobil qruplar vasitəsi ilə verir. Yüksək səriştəli tibb bacıları və başqa mütəxəssislər yaşlılara xidmət göstərirlər.

Dmanisi Bələdiyyəsində yaşayan 60-dan yuxarı olan, tənha yaşadıqları üçün və yaxud, sağlamlıq vəziyyətlərinə görə özlərinə və ailə işlərində köməyə ehtiyacları olan şəxslər evdə baxım xidmətindən istifadə edə bilərlər.

EVDƏ BAXIM QRUPUNA BUNLAR DAXİLDİR

Filial meneceri

Tibb bacısı/qardaşı

Sürücü-Texnik

Qonşu yardımları

Dəstək evi tibb bacıları/qardaşları müvafiq təhsillərini təsdiqləyən diplomlara və bu sahədə işləməyin çoxillik təcrübələrinə malikdirlər. Onlar həmçinin avstriya ev baxıcısı eksperti yanında və sertifikatlaşdırılmış təşkilatda 2 aylıq praktiki qabiliyyətlər kursunu keçiblər;

Ev baxıcısı qrupunun əməkdaşları yaşlılara fərdi istəkləri və ehtiyaclarına müvafiq olaraq bu kimi istiqamətlərdə kömək edəcəklər:

TİBBİ

- Tibb məhsullarından istifadə etməkdə;
- Köçürmələr və inneksiyaların hazırlanması və vurulması;
- Yaraları sarımaq və sarıqları dəyişmək;
- Saxlaya bilməməyi idarə etmək, imalə etmək, yoğun bağırsağı yumaq;
- Profilaktiv tədbirlər.

TİBB BACISI/QARDAŞI QAYĞISI

- Gündəlik məişət fəaliyyətində və şəxsi gigiyenaya riayət etməkdə kömək;
- Fiziki aktivliyi qorumağa dəstək;
- Sağlamlıq vəziyyətini müşahidə etmək və nəzər yetirmək;
- Yardımçı vasitələrin istifadəsində kömək etmək.

MƏİŞƏT İŞLƏRİ

- Yaşadığı məkanı təmizləmək və səhmana salmaq;
- Paltarını yumaq, sərmək və ütüləmək;
- Alqılar və puldan istifadədə kömək etmək;
- Evi havalandırmaq və isitməkdə kömək etmək;
- Gəzintiyə çıxdıqda və başqa işlərin arxasınca getdikdə kömək etmək (Banka getmək, həkimin yanına getməkdə kömək etmək və s.).

KOMMUNİKASİYA

- Köməyə ehtiyacı olan şəxsləri təsəlli etmək və onlarla söhbət etmək;
- Qohumlarına yaşlının qayğısına qalmağın müxtəlif məsələlərilə bağlı məsləhətlər vermək;
- Yaşlıları dinləmək, onların arzularını və etiyaclarını nəzərə almaq, onların qabiliyyətlərini yaxşılaşdırmağa dəstək vermək.

Dəstək evinin evdə baxmaq xidmətindən istifadə etmənin üstünlükləri bundan ibarətdir:

- Təcrübəli və bilici tibb işçiləri tərəfindən peşəkar qayğı;
- Avstriya çoxillik təcrübəsinə əsaslanmış xidmət modeli;
- Müştərinin müqavilə ilə qorunması;
- Lazım gəldikdə, ev baxımı komandası yaşlıya başqa müəssisələrlə münasibətdə kömək edir;
- Covid-19 pandemiyasında xidmət xüsusi cəhətdən hazılanmış protokola və infeksiyaya yoluxmaqdan qorunmağın bütün vasitələrindən istifadə etməyə əsaslanır.

Əlaqə məlumatı

Dəstək evinin Dmanisi filialı meneceri – Ekaterine Okriaşvili
Telefon: 574 15 42 40;
El-poçt: e.okriashvili60@gmail.com
Ünvan: Dmanisi, Azadlıq xiyabanı N 2

Dəstək evinin sağlam qocalma mərkəzi

„Dəstək evinin sağlam qocalma mərkəzinin“ məqsədi yaşlıların fiziki, qavrayış və sosial bacarıqlarını realizə etmələrini dəstəkləməkdir.

Mərkəzədən istifadə edənlər: yaşlılar (60+).

MƏRKƏZ YAŞLILARA AKTİV HƏYAT TƏRZİNİ QORUMAQDA KÖMƏK EDİR. ONUN ÇƏRÇİVƏSİNDƏ ONLARA MÜXTƏLİF AKTİVLİKLƏR VƏ XİDMƏTLƏR TƏKLİF EDİR.

Mərkəzdə olan yaşlılar **sosial işçi, psixoloq, hüquqşünas xidmətindən** istifadə edə bilərlər. Onlar yaşlıların maraqlandıqları məsələlər haqda məlumat ötürürlər, gələcəkdə isə əlavə mütəxəssislərin cəlb olunması da planlaşdırılır.

- **Sosial işçinin** əsas vəzifələrindən biri benefisiyarların rifahının artmasına töhfə verməkdir.
- **Psixoloq** mental sağlamlıq məsələləri üzərində işləyir;

» O ki qaldı **hüquqşünasa** o yaşlılara hüquqi məsələlərlə bağlı məlumat verir və lazım gəldikdə hüquqi cəhətdən kömək edir.

Mərkəzə gələn yaşlılar arzu etdikləri təqdirdə bu kimi aktivliklərə qoşula bilərlər:

- müxtəlif klublara qoşulmaq (məsələn, musiqi, şahmat, istehsal və incəsənət kimi klublara qoşulmaq və s.)
- planlaşdırılmış ekskursiyalarda iştirak etmək
- müxtəlif növ fiziki aktivliklər
- jurnal-qəzet oxumaq
- sərgilər düzəltmək
- masa oyunları
- kitabxana
- əl işləri

Əlaqə məlumatı

Dəstəkçi evinin sağlam qocalma mərkəzi bazar ertəsindən cümə günü hesaba alınmaqla, saat 12.00-dan 16.00 kimi açıqdır.

Dətəkçi evinin Dmanisi filialının meneceri – Ekaterine Okriaşvilidir

Telefon: 599 077 620;

El-poçt: e.okriashvili60@gmail.com

Ünvan: Dmanisi, Azadlıq xiyabanı N 2

YÜKSƏKDAĞLIQ BÖLGƏ STATUSU

Dövlət tərəfindən yüksəkdağlıq bölgəsi statusunu vermək bölgənin inkişafına yönəlmiş bir addımdır. O, bütün ölkə miqyasında həyata keçirilir və məqsədi sosial-iqtisadi inkişafı dəstəkləmək və yüksək dağlıq bölgələrində yaşayan şəxslərin sosial və iqtisadi problemlərini həll etməkdir.

Qanunun məqsədi Gürcüstan Konstitusiyası ilə zəmanət altına alınmış yüksəkdağlıq bölgələrin sosial-iqtisadi tərəqqisinin stimullaşdırılması üçün güzəştləri müəyyənləşdirməkdir. Həmin addım yüksəkdağlıq bölgələrdə yaşayan şəxslərin rifahını, həyat səviyyəsini yüksəltməyi, işləməyə dəstəyi, sosial və iqtisadi vəziyyəti yaxşılaşdırmağı təmin edir.[9]

Fiziki şəxsə, bu kimi meyarları təmin etdiyi təqdirdə, yüksəkdağlı yaşayış məntəqəsinin daimi sakini statusu verilir:

1. **Gürcüstan vətəndaşı olmalı;**
2. **Yüksək dağlıq məntəqədə yaşamalı;**
3. **hər təqvimi il ərzində, ümdə 9 ay və ya 9 aydan çox müddətdə, faktiki olaraq yüksəkdağlıq bölgəsində yaşayır.**

STATUSUN VERİLMƏ PROSEDURLARI

- Statusu almaq məqsədilə, yüksəkdağlıq məntəqədə qeydiyyatda olan və faktiki yaşayan şəxs – müvafiq bələdiyyə icra hakiminə/merinə ərizə ilə müraciət etməlidir.
- Faktiki yaşamaq fiziki şəxsin yüksəkdağlıq qəsəbədə daima olmasını nəzərdə tutur ki, bu müvafiq inzibati icraatdan əldə edilən dəlillər və müəyyənləşdirilmiş faktların birliyi ilə təsdiq edilir;
- Yüksək dağlıq məntəqədə daima yaşayan şəxs haqqında məlumat Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyində yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan şəxslər reyestrində əks etdirilib.

[9] Yüksəkdağlıq bölgələrin inkişafı - https://www.moh.gov.ge/ka/530/

YÜKSƏKDAĞLİQ YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNDƏ SOSİAL GÜZƏŞTLƏR[10]

Təqaüd yaşına çatmış, yüksəkdağlıq məntəqədə daima yaşayan, hər ay dövlət təqaüdünü alan şəxsə, sosial yardım qismində, Gürcüstanın müvafiq ilin Dövlət büdcəsi haqqında qanunla müəyyənləşdirilmiş Dövlət təqaüdü miqdarını nəzərə alaraq, hər ay – dövlət təqaüdünün ən azı 20 faizi verilir.

Gürcüstan Hökumətinin qərarı ilə müəyyənləşdirilmiş sosial paketi alan, yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan şəxslərə, onlar üçün nəzərdə tutulmuş sosial paketin 20 faiz miqdarı ilə aylıq əlavə veriləcəkdir;

b) Yüksəkdağlıq yaşayış mətəqələrində yerləşən, Dövlətin pay iştirakı ilə təsis edilmiş və onun idarəsində mövcud olan tibb müəssisəsində işləyən tibb personalı üçün, hansının əməyi ki Gürcüstan Dövlət Büdcəsindən qarşılanır, Gürcüstan Hökuməti Qərarı ilə müəyyənləşmiş qayda üzrə, aylıq əlavələr nəzərdə tutulmuşdur:

- **b.a)** həkim üçün – Dövlət təqaüdünün ikiqatı miqdarında;
- **b.b)** Tibb bacısı-qardaşı üçün – Dövlət təqaüdü miqdarında;

c) Qış müddətində (müvafiq ilin 15 oktyabrından növbəti ilin 15 aprelinə qədər) yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan insanların istiliyini təmin etmək məqsədilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi;

ç) Abonent tərəfindən yüksəkdağlıq bölgədə sərf edilən enektrik enerjisinin aylıq qiymətinin 50 faizinin qarşılanması. Ancaq sərf edilən elektrik enerşisi 100 kvt. Saat olmalıdır;

e) Bu qanunun qüvvəyə minməsindən sonra dünyaya gələn birinci və ikinci uşaq üçün, hansının valideynlərindən biri yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan şəxsdir, Gürcüstan Əmək, Səgiyyə və Sosial müdafiə Nazirliyi tərəfindən təyin edilmiş güzəştləri, yüksəq dağlıq bölgələrin inkişafı qanunu ilə təsdiq güzəştləri nəzərdə tutur.

Qeyd: təqaüdü/sosial paketin xitamı, əlavənin də dayandırılmasına, xitamına səbəb olur. Yüksəkdağlıq bölgədə yaşayan şəxsin statusunun dayandırıldığı və ya xitam verildiyi təqdirdə, qanunun tələblərinə riayət edilərək Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyinin idarə sahəsinə daxil olan İHHŞ – Dövlət xidmətləri İnkişafı Agentliyi tərəfindən icra edilən yüksək-

[10] https://www.moh.gov.ge/uploads/files/oldMoh/01_GEO/Mtiskanoni/1/3.pdf

dağlıq bölgələrdə daima yaşayan şəxslərin reyestrində növbəti ayın birinci günündən pul əlavəsinə xitam verilir.[11]

Qeyd: „Yüksəkdağlıq bölgələrin inkişafı haqqında“ Gürcüstan qanunu ilə nəzərdə tutulmuş güzəştlərlə fiziki şəxs gəlir və əmlak vergisindən azad edilir;

1-ci cədvəl – **Dmanisi yüksəkdağlıq bölgələrinin siyahısı**

Dmanisi	Dmanisi şəhəri	Dmanisi şəhəri
Dmanisi	Hamamlı	Hamamlı kəndi
Dmanisi	Hamamlı	Anqrevani kəndi
Dmanisi	Hamamlı	Bəzəkli kəndi
Dmanisi	Hamamlı	Məmişli kəndi
Dmanisi	Hamamlı	Səfərli kəndu
Dmanisi	Hamamlı	Tğispiri kəndi
Dmanisi	ყანთიადი	Qantiadi kəndi
Dmanisi	Qantiadi	Tnusi kəndi
Dmanisi	Qantiadi	Cavaxi kəndi
Dmanisi	Qomareti	Qomareti kəndi
Dmanisi	Qomareti	Kakliani kəndi
Dmanisi	Qomareti	Mamulo kəndi
Dmanisi	Qomareti	Ksia kəndi
Dmanisi	Ququti	Ququti kəndi
Dmanisi	Ququti	Qamışlı kəndi
Dmanisi	Ququti	Lökcandar kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Boslebi kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Didi dmanisi kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Vardisubani kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Patara dmanisi kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Yaqublu kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Armudlu kəndi
Dmanisi	Didi dmanisi	Şindlari kəndi
Dmanisi	Yığançay	Yırğançay kəndi
Dmanisi	İpnari	Baxçalar kəndi

[11] https://www.moh.gov.ge/uploads/files/oldMoh/01_GEO/Mtiskanoni/1/1.pdf

Dmanisi	İpnari	Daqaraxlo kəndi
Dmanisi	İpnari	İpnari kəndi
Dmanisi	İpnari	Qızılhacılı kəndi
Dmanisi	İpnari	Ormaşeni kəndi
Dmanisi	İpnari	Saca kəndi
Dmanisi	Qəmərli	Qəmərli kəndi
Dmanisi	Qəmərli	Kariani kəndi
Dmanisi	Qəmərli	Şahmarlı kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Axa kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Yeni Gödəkdağ kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Yuxarı qarabulaq kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Məmişlər kəndi
Dmanisi	Qarabulax	İkinci Salaməleyk kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Birinci Salaməleyk kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Söyüdlü kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Hüseynkənd kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Aşağı Qarabulaq kəndi
Dmanisi	Qarabulax	Köhnə Gödəkdağ kəndi
Dmanisi	Qızılkilsə	kakliani kəndi
Dmanisi	Qızılkilsə	Qızılkilsə kəndi
Dmanisi	Maşavera	Maşavera kəndi
Dmanisi	Maşavera	Ukanqora kəndi
Dmanisi	Orozman	Dəllər kəndi
Dmanisi	Orozman	Vake kəndi
Dmanisi	Orozman	Yuxarı Orozman kəndi
Dmanisi	Orozman	Mtisdziri kəndi
Dmanisi	Orozman	Aşağı Orozman kəndi
Dmanisi	Sakire	Qora kəndi
Dmanisi	Sakire	Sakire kəndi
Dmanisi	Sarkineti	Qanaxleba kəndi
Dmanisi	Sarkineti	Velispiri kəndi
Dmanisi	Sarkineti	Sarkineti kəndi

Yerli xəstəxanalar ve Mədəni-Maarifləndirici proqramları haqqında məlumat

Xəstəxanalar

Dmanisi müqəddəs Luka adına xəstəxana

Ünvan: Tsminda Nino küçəsi 37
Tel: 036 0 22 10 07
İş saatları: bazarertəsi-cümə 09:30-19:00
İstirahət: şənbə-bazar

İHHŞ - Fövqəladə Hallar və Təxirəsalınmaz Yardım Mərkəzi

Təcili Tibbi Yardım
Ünvan: Dmanisi Nana dedopali küçəsi N9
Tel: 112
İş saatları: Hər gün 24 saat

MMC " Bölgə Səhiyyə Mərkəzi"- Dmanisi

Ünvan: Dmanisi şəhəri, Tsminda Nino küçəsi.N37
Tel: 595 07 34 50
İş saatları: hərgün 24 saat

Dmanisi İctimai Səhiyyə Mərkəzi

Ünvan: Tsminda Nino küçəsi. 39
Tel: 591 01 87 47; 595 95 61 27

İpnari kəndinin həkimlik ambulatoriyası

Ünvan: İpnari kəndi
Tel: 599 15 63 41

Eltrasəs diaqnostika kabienti "Manana aduaşvili"

Ünvan: Dmanisi, Tsminda Nino dalanı N 3
Tel: 555 47 61 03

Muzeylər

Dmanisi muzey-qoruğu

Dmanisi qədim şəhər qalıqları. Orda qədim insanlar (o cümlədən “Zezva və Mzianın”) izləri tapılmışdır. Unikal muzey açıq havada yerləşmişdir.

Ünvan: Patara dmanisi kəndi
Tel: + (995 32) 299 80 22
İş saatları: 11:00 - 17:00
İstirahət günləri: Bazarertəsi və rəsmi tətil günləri.

Dmanisi bələdiyyəsi teatrları, kinoları, mədəniyyət mərkəzləri

„Zinaida Kverençxiladze adına“ Dövlət Dram Teatrı

Ünvan: Dmanisi, Tsminda Nino. 56
Tel: 0360 22 13 46
İş günləri: Bazar ertəsi – cümə
İş saatları: 10:00-18:00
İstirahət: ŞƏnbə -bazar

Qeyri-kommersial hüquqi şəxsi “Musiqi məktəbi“

Musiqi məktəbinə Vardisubani və Qantiadi kəndlərində yerləşən musiqi məktəbləri məxsusdur.

Əlaqə məlumatı
Tel: 551 04 07 36.
Vardisubani musiqi məktəbinin tel.- 599 85 67 98
Qantiadi musiqi məktəbinin tel. -599 22 91 67

Qeyri-kommersial Hüquqi Şəxsi
“Dmanisi Mədəniyyət və İncəsənət Mərkəzi”

Mərkəzin məqsədi Dmanisi bələdiyyəsində bayram günlərində təbirlərin, festivalların, xalq bayramlarının, xeyriyyə aksiyalarının, ədəbi-yaradıcılıq axşamlarının təşkilidir;

Dmanisi mədniyyət və incəsənət mərkəzi bazasında bunlar fəaliyyət göstərir:

- “Şqarida” oğlanlar ansamblı;
- “İrinola” qadınlar ansamblı“;
- “Martve” və “Kidevas daizrdebian” uşaq xoreoqrafik ansamblı“;
- “Kidevas dazirdebian” uşaq folklor mahnı ansamblı;
- “Dansi” uşaq latın-amerika və idman rəqsləri ansamblı“;
- “Dmanisuri aisi” beynəlmiləl ansambl;

Ekspozisiyalar zalında Dmanisi Bələdiyyəsi ərazisində əldə edilmiş maraqlı materyallar sərgilənir.

Ünvan: Dmanisi şəhəri, Tsminda Nino küçəsi N56
Tel: 360 22 13 41

Qeyri kommersial hüquqi şəxs „Dmanisi Maarif Mərkəzi“

Dmanisi maarif mərkəzində bunlar fəaliyyət göstərir:

- “Şqarida” oğlanlar ansamblı;
- “İrinola” qızlar ansamblı”,
- “Martve”;
- “Kidevas daizrdebian” uşaq xoreoqrafiya ansambılları;
- “Kidevas daizrdebian” uşaq folklor mahnı ansamblı;
- “Dansi” uşaq latın-amerikası və idman rəqsləri ansamblı,
- “Dmanisuri aisi”.

qeyri kommersial hüquqi şəxs “Dmanisi mədəniyyət və incəsənət mərkəzinin” rəssamlıq və əl işləri dairələri olduqca naliyyətlidirlər.

Ünvan Dmanisi şəhəri: 9 aprel küçəsi N32.
Tel: 595 62 34 98

Dmanisi bələdiyyəsi kitabxanaları

Qeyri kommersial hüquqi şəxs “Sabiblioteko samsaxuri“

“Sabiblioteko samsaxurinin” tabeçiliyinə bunlar daxildirlər:

- Dmanisi mərkəzi kitabxanası. Ünvan: 9 aprel küçəsi. № 36, Tel: 598-20-78-02; 599 85 67 65
- Didi dmanisi kitabxanası
- Qomareti kitabxanası
- Hamamlı kitabxanası
- Qantiadi kitabxanası

Mədəni tədbirlər

Dmanisi bələdiyyəsi mədəni tədbirləri təşkil edir və bunun üçün vəsaitlər də ayırır. Proqramın məqsədi tamaşaçılıq cəhətdən yüksək keyfiyyətli mədəni tədbirlərin keçirilməsi və əhalinin iştirakı, Dmanisi bələdiyyəsi üçün səciyyəvi mədəni (hər il Dmanisoba və Novruz bayramları) tədbirlərin kamil surətdə keçirilməsi (hədiyyə səbətləri, gül dəstələri, çələngləri, dekorasiyaları sifariş- satınalınma), konsertlər üçün müğənnilərin, səhnənin, işıqlandırılma-səsləndirilmənin kirayəsi, onların demontajı, mədəni irs, turizm və maarifləndirmə istiqamətli aktivliklərdir.

Yerli nəqliyyat vasitəsi haqqında məlumat

Aşağıda Dmanisi bələdiyyəsində mövcud olan yerli nəqliyyat haqqında məlumat verilmişdir. Nəqliyyat vasitəsi xidmətinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı detallı informasiyanı 2023-cü ilin bələdiyyə proqramlarının siyahısından ala bilərsiniz.[12]

İstiqamət	Hərəkət günləri	Hərəkət vaxtı	Ödənişi
Dmanisi- Tbilisi	Bazar ertəsi -cümı	9 saat	10 lari
Tbilisi-Dmanisi		15 saat	10 lari
Dmanisi- Tbilisi	Bazar günü	17 saat	10 lari
Bələdiyyədaxili hərəkəti üçün			
Patara dmanisi kəndi – Dmanisi şəhəri	İş günləri		
Dmanisi şəhəri – Patara dmanisi kəndi	İş günləri		
Qomareti kəndi- Dmanisi şəhəri	İş günləri		
Dmanisi şəhəri – Dmanisi kəndi	İş günləri		

COVID-19-la bağlı məsələlər: simptomlar, prevensiya, qaynar xətt

COVID-19 yeni virusdur və o “ağır respirator sindromu” (SARS) və bəzi soyuqdəymə şəklinə məxsus virus qruplarına daxildir.

Korona virus damcı və təmas yolu ilə ötürülür. Məsələn, öskürük və ya asqırıqla, əl tutuşmaq və üz-gözə toxunmaqla, xəstələnmiş insanlarla sıx təmasla yoluxur.

COVID-19 üçün səciyyəvi olan simptomlar bunlardır: bədən hərarətinin artması, öskürük, boğaz ağrısı, qoxu və dad hissini itirmək, baş və əzələlər ağrısı, ümumi zəiflik, hava çatışmazlığı hissi və ya dincələrkən tövşümək (əvvəlcə müşahidə olmayan şəkildə).

Simptomları kəşf etdikdə, ilk növbədə, ailə həkiminzlə əlaqə saxlayın, çünki öskürürk və hərarətin artması başqa virus infeksiyaları üçün də səciyyəvidir. Öskürür, qripsiniz və ya hərarətiniz varsa, bu mütləq korona virusa yoluxubsunuz demək deyildir. Buna baxmayaraq, imkanlar daxilində,çalışın ki, bir neçə gün özünüzü təcrid edəsiniz. Bir qayda olaraq, başqa virus infeksiyasından irəli gələn simptomlar standartca inkişaf etdikdə 3-5 gündə itir.

Kovid infeksiyasına yoluxanlarla təmasda olmusunuzsa özünüzü 12 gün ərzində təcrid edin. 144-ə zəng vurun və ya şəxsən ailə həkiminə müraciət edin. Ailə həkimi diaqnozu təsdiqləmək üçün sizi testləşdirməyə göndərəcəkdir.

ƏGƏR BUNLAR BAŞ VERSƏ DİQQƏT VERMƏK LAZİMDİR:

- Nəfəs çatışmazlığı;
- Ağrı və/ya ürək-sinə nahiyəsində ağırlıq;
- Təfəkkürün pozulması;
- Yuxululuq;
- Rəngin qeyri-adi şəkildə qaçması/sianozul dodaqlar və s.

KORONA VİRUSUNDAN ÖZÜNÜZÜ MÜDAFİƏ ETMƏK VASİTƏLƏRİ BUNLARDİR

- Qələbəlik yerlərdən çəkinin;
- Qapalı, qalabalıq və korona virus üçün səciyyəvi olan əlamətləri müşahidə edilən insanlarla təmasda maskadan istifadə edin;
- 2 metrlik fiziki məsafə saxlayın (maskadan istifadə etdikdə belə);
- Əllərinizi tez-tez sabun və su ilə (40-60 saniyə müddətdə) və ya alkoqol ehtiva edən 70% məhlulla yuyun (20-40 saniyə);
- İmkan daxilində ictimai nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməyin.

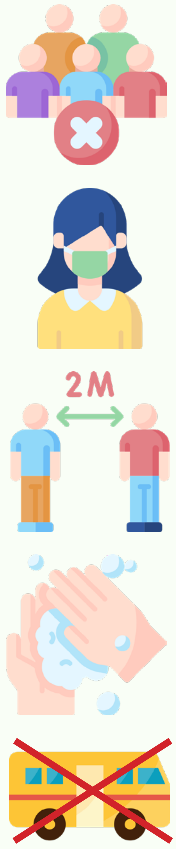

EVDƏ MÜALİCƏ OLUNARKƏN NECƏ DAVRANMALIYIQ

- Özünütəcrid qaydalarına riayət edin;
- Bayıra çıxmayın;
- Qonaqlar qəbul etməyin;
- Ailə üzvləri ilə yalnız ən zəruri vaxtlarda, o da az müddətdə və fiziki məsafəyə riayət edərək , maskadan istifadə edərək əlaqədə olun;
- Şəxsi qablarınız, dəyişəkləriniz və gigiyena əşyalarınız yanınızda olmalıdır;
- Otağınızı tez-tez bayıra açılan pəncərə və qapı ilə havalandırın;
- Həkimlə məsləhətləşmədən dərman qəbul etməyin. COVID-19-in müalicəsi simptomatikdir və simptomları idarə etmək və sizin üçün gərək olan dərmanlar haqqında informasiyanı sizə həkim ötürəcəkdir.[12]

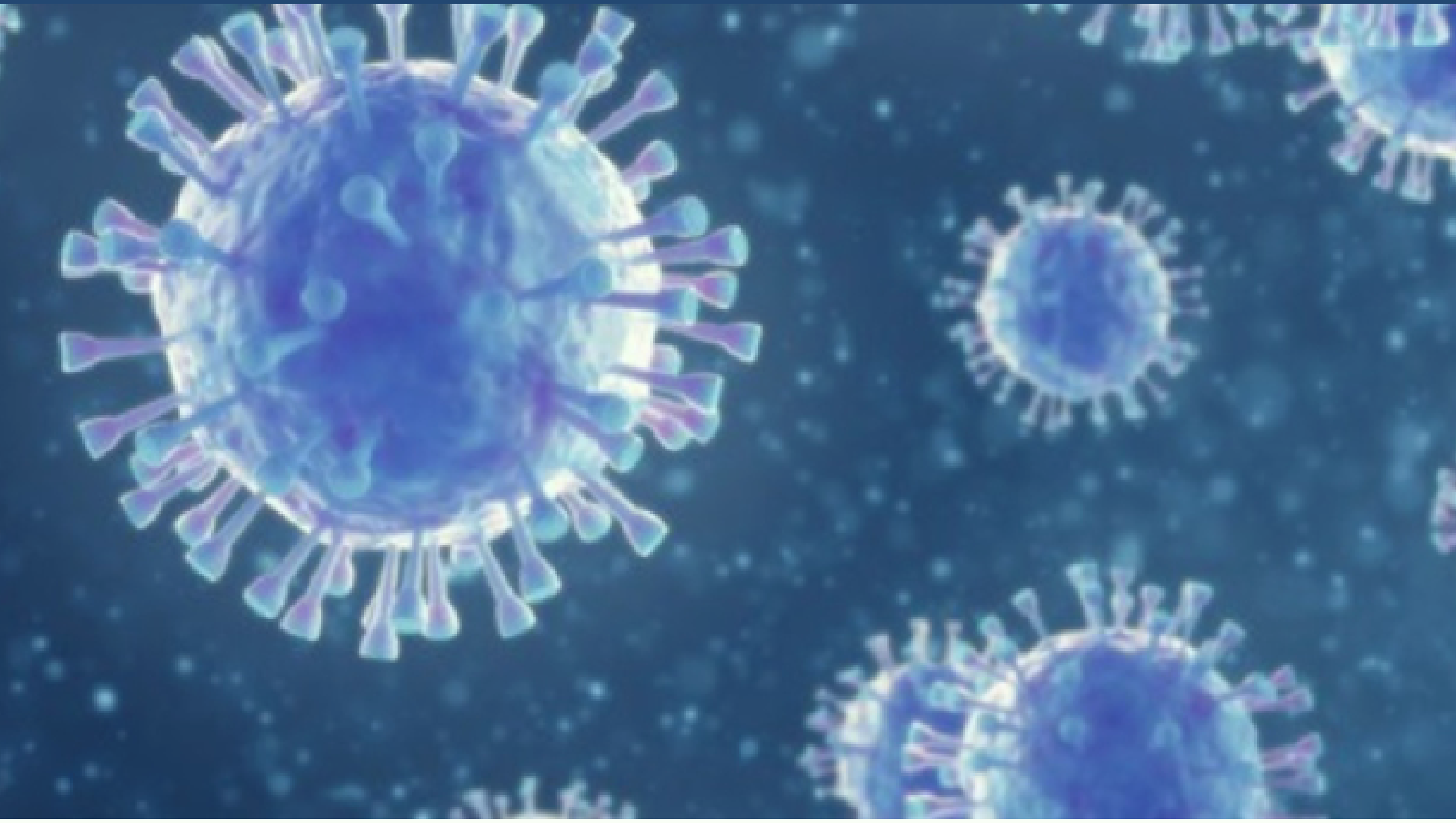

[12]Gürcüstanda Koronavirusun yayılmasının qarşısının alınması. https://stopcov.ge/ka

Hər il milyonlarla insan müxtəlif viruslara qarşı peyvənd olur. COVID-19-a qarşı vaksinasiya da vacibdir. Bu addım özümüzü, ailə üzvlərimizi və cəmiyyətimizi qorumaq üçün çox vacibdir. Vaksinasiya infeksiyaya yoluxmaq, xəstəlik və ölüm hallarına mane olaraq onu azaldır. Beləki, pandemiyaya vaxtlı son qoymaq üçün, vaksinasiya ən effektli vasitədir. Vaksin vurdurmaq Covid-19 keçirmiş insanlar üçün də vacibdir. Mövcud tədqiqatlara əsasən, infeksiyanı keçirdikdən sonra o qədər də uzunmüddətli immunitet formalaşmır. Beləki, insan təkrar infeksiyaya yoluxmaq riski qarşısında qalır.[13]

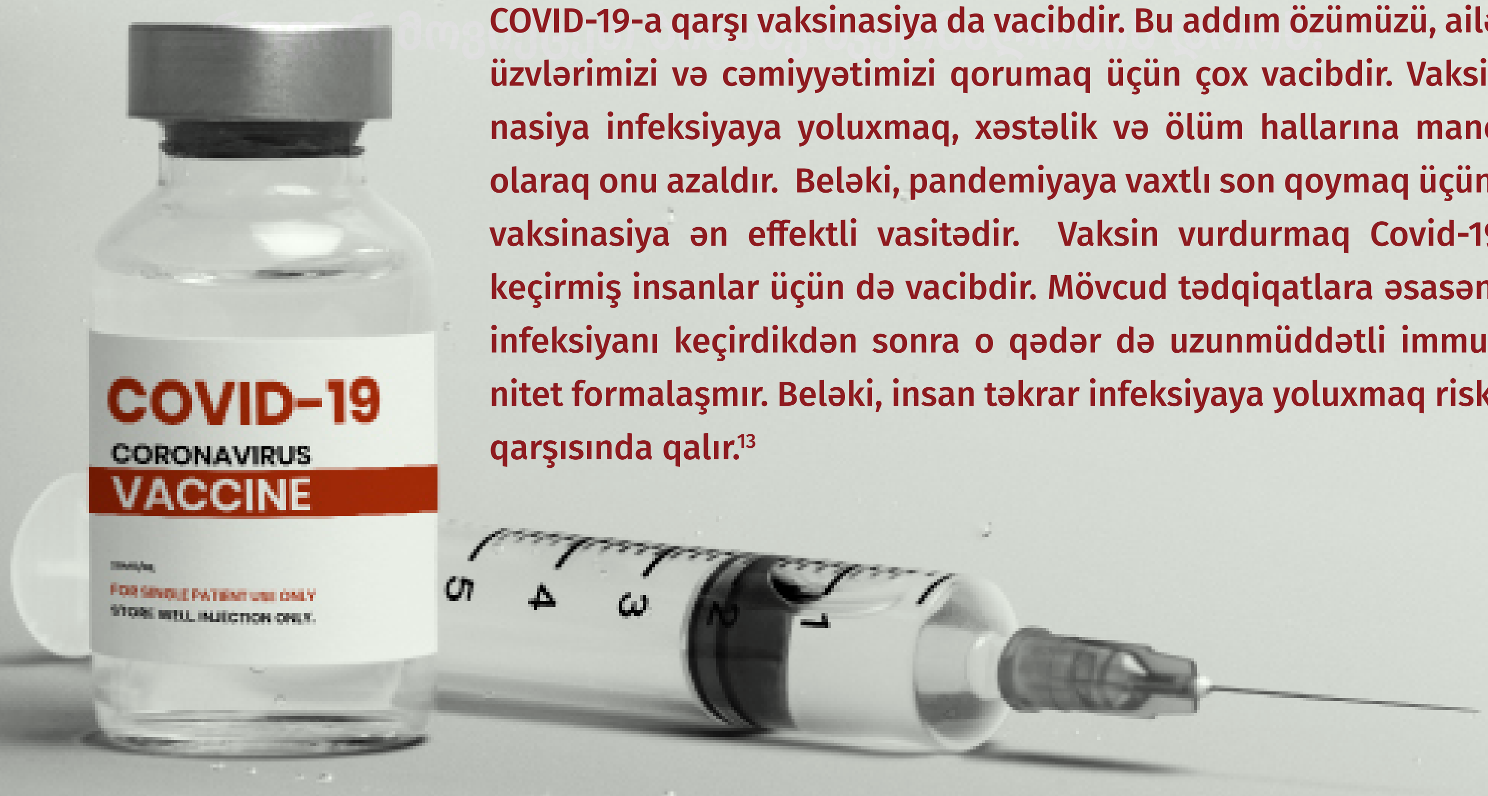

Kovid -19-a qarşı vaksinasiya

Pandemiyanı dayandırmaq üçün COVID-19-a qarşı vaksinasiyaya paralel olaraq qabaqlayıcı tədbirlərin davam etdirilməsi vacibdir: **maska taxmaq, ən azı 1 metrlik məsafə və əl gigiyenasının müdafiəsi.**

Ölkədə ümumi vaksinasiya aparılır. Kamil vaksinasiya üçün iki dəfə peyvənd olmaq vacibdir. Dozalar arasında interval 21-28 gündür. Tibbi müəssisəni arzunuza görə seçə bilərsiniz.

Vətəndaşlar üçün COVID-19-a qarşı vaksinasiya məsələlərini sadələşdirmək məqsədilə elektron sistem yaradılıb. Vətəndaşlar həmin sistemdə qeydiyyatdan keçə bilərlər.

Vaksinasiya üçün əvvəlcədən qeydiyyatdan keçmək vacibdir. Elektron ünvan: https://booking.moh.gov.ge

Kovid 19 vaksinasiyası qeydiyyatı ilə bağlı məsləhətlər almaq üçün bu kimi nömrə ilə əlaqə saxlayın - 144 (3). Vaksinasiya ilə bağlı başqa suallarınız olduqda ikinci nömrəyə zəng vurun -15 22

Vaksinasiya ödənişsizdir!

Qaynar xəttin iş saatların: 09.00-23.00

Əlavə məlumat üçün http://www.ncdc.ge; https//stopcov.ge veb-səhifələrini ziyarət edə bilərsiniz.

[13]Gürcüstan Sosial İşçilər Assosiasiyası - http://gasw.org/index.php/gasw-newsgeo/news-4/732-covid-21

Vaksinasiya ödənişsizdir!

Dozalar arasında interval 21-28 gündür

Vaksinasiya üçün əv-vəlcədən qeydiyyatdan keçmək vacibdir. Elektron ünvan: https://booking.moh.gov.ge

Kovid 19 vaksinasiyası qey-diyyatı ilə bağlı məsləhətlər almaq üçün bu kimi nömrə ilə əlaqə saxlayın - 144 (3)

Başqa suallarınız olduq-da ikinci nömrəyə zəng vurun -15 22

Əlavə məlumat üçün http://www.ncdc.ge; https//stopcov.ge

ÖLKƏDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN QAYNAR XƏTTLƏR

Gürcüstan Hökumətinin qaynar xətti - 144

Qaynar xətt vasitəsilə vətəndaşlar Korona virusa qarşı təyin edilmiş məhdudiyyətlərlə əlaqədar tam informasiya almalıdır.

Gürcüstanda Hökumətin məlumat portalı/veb-səhifəsi ambulatoria.moh.gov.ge

Vətəndaşlar informasiya portalı vasitəsilə ailə həkiminin kim olması və ilkin səhiyyə müəssisəsi haqqında məlumat ala bilərlər. Portalda şəxsi nömrəni göstərərək, vətəndaş hansı tibb müəssisəsində qeydiyyatdan keçdiyini öyrənə bilər və hableə ailə həkiminin kim olması ilə bağlı məluma tala bilər.

Gürcüstanın İşğal Altında Qalmış Ərazilərdən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi - qaynar xətti 15 05

Cari məsələlər, proqramlar və xidmətlər, Nazirlikdə mövcud olan, həm səhiyyə, həm də sosial və qaçqınlar məsələlər haqqında məlumat almaq mövcuddur. Həmçinin, qeyd olunan qaynar xəttə Korona virus barədə məlumat almaq da əlavə edildi.

Xəstəliklərə Nəzarət üzrə Milli Mərkəz – Qaynar xətt 116001

Xəstəliklərə Nəzarət üzrə Milli Agentliyin qaynar xətti vasitəsilə yoluxan və yoluxmayan xəstəliklər, immunizasiya, dövlət proqramları haqqında məlumat almaq mümkündür. Həmçinin eyni qaynar xətdə Korona virus haqqında məlumat almaq da mümkündür.

Gürcüstanın Qırmızı xaçı – qaynar xətt 032 2 501 105

Gürcüstanın Qırmızı xətti pandemiya ilə bağlı psixoloji xidməti də həyata keçirir. Həmin xidmət çərçivəsində psixoloqlar, qaynar xətti vasitəsilə Korona virusa yoluxmuş pasientlərə məsləhətlər verirlər.

Bundan əlavə, təşkilat təqaüdçülərə humanitar yardım da təklif edir (qadınlar 60+, kişilər 65+). Bunu qəbul etmək üçün qaynar xəttə zəng vura bilərsiniz: 2 501 105; 0 800 00 018; 144

İHHŞ - İnsan ticarəti (trefinkinq) Qurbanlarının, Zərərçəkənlərin müdafiəsi və Yardımı üzrə Dövlət Fondu

Zorakılıq hadisəsi baş verdikdə: 112 və ya 116006-ya zəng vurun.

Yaşlıların hüquqlarını qorumaq

Gürcüstanda yaşlı əhalinin sayı təxminən beşdə birini təşkil edir. Gənc Pedaqoqlar İttifaqı[14] tərəfindən 2020-ci ildə keçirilən tədqiqatda (yaşlıların sosial müdafiəsi ilə bağlı Gürcüstan siyasəti və Qanunvericilik bazasının təhlili) oxuyuruq ki, Gürcüstan əhalisinin 19.8%-ni yaşlılar təşkil edir. Xalq müdafiəçisi aparatı tərəfindən yaşlı şəxslərin hüquqi vəziyyətini öyrənmə nəticələrinin göstərdiyi kimi ölkədə yaşlıların hüquqlarının təmini cəhətdən bir çox problem yenə də qalmaqdadır.

Hüquqlarınızın pozulduğu təqdirdə, hüquqlarınızı müdafiə etmək üçün təşkilatlara müraciət edə bilərsiniz. Orda sizə ödənişsiz hüquqi məsləhət veriləcək və habelə ödənişsiz hüquqi xidmət də ala biləcəksiniz

Problemlər bir çox halda sistem xarakterlidir və beləliklə, kompleksiv problemlərlə bağlıdır. Xalq müdafiəçisinin məruzəsində də[15] (2019-cu il, 1 oktyabr – Beynəlxalq Yaşlılar Günü) Qeyd edilmişdir ki: „Problemlər arasında „ Gürcüstan əhalisinin qocalması məsələləri üzərində Dövlət konsepsiyasına" paralel olaraq, onu həyata keçirmək üçün lazım gələn Milli Fəaliyyət Planının mövcud olmaması, yaşlıları yaşları əlamətilə ayrı-seçkiliyə məruz qoymaq, zorakılıq, o cümlədən ailədə zorakılıq və bu istiqamətdə kamil statistik verilmişlərin olmaması, ağır sosial-iqtisadi və yaşayış şəraitləri, evzislik təhlükəsi, fiziki mühitin əlçatımlılıq problemi, yaşlıların qayğısına qalmaq üzrə ümumi, uzunmüddətli strategiyanın olmaması, sosial xidmətin effektivsizliyi, kifayət etməyən hədəf proqramları, yerli hakimiyyət səviyyəsində yaşlıların rifahının qeydinə qalmaq məqsədilə keçirilən tədbirlərin azlığı və s.".

Yaşlıların hüquqlarını müdafiə etmək məqsədilə,

[14]აGənc Pedaqoqlar İttifaqı.2020. Gürcüstanda yaşlıların sosial müdafiəsi – Siyai və qanunvericilik bazasının təhlili. Tbilisi
[15]Gürcüstan Xalq Müdafiəçisi.2019. Beynəlxalq yaşlılar günü. https://www.ombudsman.ge/geo/190510074540siakhleebi/khandaz-multa-saertashoriso-dghe

Gürcüstan Milli Fəaliyyət Planı hazırlamışdır[16] („ Gürcüstanda əhalinin qocalması məsələsi üzrə Dövlət siyasəti konsepsiyasının” təsdiqi haqqında qərar – “Gürcüstanda əhalinin qocalması məsələsi üzrə Dövlət siyasəti konsepsiyasının 2017-2018-ci illər üzrə Milli Fəaliyyət Planı“) yaşlıların hüquqlarını qorumaq üçün yaşlıların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış xidmət siyasətlərini inkişaf etdirmək. Lakin, Xalq müdafiəçisinin monitorinq hesabatından və Gənc Pedaqoqlar İttifaqı tərəfindən keçirilən tədqiqat hesabatından da bəlli olduğu kimi, icraat effektsiz şəkildə aparılır və fraqmental xarakter daşıyır. Nəticədə isə yaşlıların ehtiyacları bir daha təkzib edilərək hüquqları qorunmur. Ehtiyacları araşdıraraq, verilmişlərə əsaslanmış siyasət yürütmək isə dövlətin borcudur.

Gender və yaşlılıq

2018-ci ildə „Gürcüstanda gender bərabərliyi: sədlər və tövsiyyələr“ aparılan tədqiqata görə, gender bərabərsizliyi və qadın hüquqlarını pozmaq bir çox istiqamətdə müşahidə edilir. Qanunvericilik çatışmazlıqları da ayrıca problemdir. Müxtəlif araşdırma nəticələri qadınların işləməyə, səhiyyəyə, sosial, mədəni və başqa xidmətlərə əlləri bir o qədər də çatmır. Xalq müdafiəçisinin hesabatına görə, yaşlı qadınlar bir çox hallarda iqtisadi zorakılıq qurbanlarına çevrilirlər. Dünya qadınların gücləndirilmə prosesində onların iqtisadi güclənmələrinin əsas rol oynadığı barədə razılaşır. Əhəmiyyətli dərəcədə mal-dövlət yaratmalarına və büdcəyə töhfə vermələrinə baxmayaraq yaşlı qadınlar yenə də stereotip yarlıqlar kölgəsində qalırlar.

Qadınlar və xüsusilə də, yaşlı qadınlar hüquqlarını müdafiə etmək üçün öz hüquqları barədə təfəkkürlərini artırmaq, aktiv yaşlılıq siyasətini inkişaf etdirmək, yaşlı qadınları və kişiləri siyasəti hazırlamaq prosesinə eynicür cəlb etmək və əlbəttə, onları iqtisadi cəhətdən gücləndirmək əhəmiyyətlidir. Qadınların (yaşlı qadınların) hüquqlarını gender bərabərliyi haqqında qanun müdafiə edir[17].

[16] 2017-2018-ci illərin Milli Fəaliyyət Planı Beynəlxalq Madrid Fəaliyyət Planına söykənir

[17] Gender bərabərliyi haqqında Gürcüstan Qanunu - https://matsne.gov.ge/ka/document/view/91624?publication=9

ÖDƏNİŞSİZ HÜQUQİ MƏSLƏHƏT VƏ XİDMƏT

HÜQUQLARINIZI MÜDAFİƏ ETMƏK ÜÇÜN ÖDƏNİŞSİZ HÜQUQİ MƏSLƏHƏTLƏR VƏ XİDMƏT ALA BİLƏCƏYİNİZ TƏŞKİLATLARA MÜRACİƏT EDƏ BİLƏRSİNİZ

Gürcüstanın Xalq Müdafiəçisi Aparatı
Ünvan: Tbilisi, Davit Ağmaşenebeli xiyabanı 80.
Poçt indeksi 0102
El-poçt: info@ombudsman.ge
Veb-səhifə: https://www.fb.com/OmbudsmanofGeorgia/
Qaynar xətt: 1481 (24/7)

Marneuli ərazi vahidliyi
Ünvan: Rustaveli #51
Tel : 595 52 53 57
İş saatları: 24 saatlıq rejimdə işləyir, o cümlədən, tətil günləri və saatlarında da.

Gürcüstan Gənc Hüquqşünaslar Assosiasiyası (GGHA)
qeyd olunan təşkilatın sizə hüquqi məsləhətlər verə bilər və lazım gəldikdə hüquqlarınızın müdafiəsi üzrə də işləyə bilər.
Ünvan: Uznadze küçəsi #101
Tel.: (995 32) 299 50 76
el-poçt: gyla@gyla.ge

Ödənişsiz Hüquqi Yardım Xidməti
Qeyd olunan təşkilat sizə hüquqi məsləhət verə bilər.
El-Poçt: info@legalaid.ge
Veb-səhifə: www.legalaid.ge
Məsləhətləşmənin qaynar xətti: 1485 və ya +995 (32) 2920055
İş saatları: bazar ertəsi- cümə - 10-dan 18 saatadək

Bələdçinin əlavəsi

Yerli özünüidarəetməyə istənilən məsələ ilə bağlı müraciət etmək istəyirsinizsə, məktubu aşağıda verilmiş şəkildə yaza bilərsiniz.

Dmanisi blədiyyəsi Merinə

Cənab/Xanım ----------------------------------

Vətəndaş. --,

Yaşadığı ünvan. ---------------------------------

Tel./mob.: -------------------------------

ərizə

Yazaraq sizə bildirirəm ki ---

Xahiş edirik məni yardım almaq (tibbi, pul və s.) üçün birdəfəlik -------------

----

proqramına qoşasınız.

Ərizəçi ---------------------------------------

İmza ---

Gün/Ay/İl.

Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinə istənilən məsələ ilə bağlı yazılı surətdə müraciət etmək istədikdə aşağıda verilmiş şəkildə yaza bilərsiniz.

Məcburi köçkünlər, Əmək, Səyihhə və Sosial
Müdafiə Naziyliyinin Vətəndaşı Sosial və
Səhiyyə proqramına cəlb etməkdə məsul şəxsinə

Ərizə

Sizə yazaraq bildiririk ki, ---

Xahiş edirəm qeyd olunan ərizəmi qəbul edəsiniz və ----------------------------

----

Vətəndaş ad/soyad: ___________________________

Ünvan: ____

Şəxsi nömrə: ________________________

Telefon: ___________________

İmza: ___________________________

Gün/Ay/İl ________________